

Cum să redactezi o clauză arbitrală

Iuliana Iancu, Partener, Hanotiau & van den Berg, Bruxelles

În postul meu precedent, am menționat că una dintre cele mai importante măsuri pe care părțile le pot lua pentru a se asigura că disputele lor sunt trimise la arbitraj este de a redacta o clauză arbitrală valabilă și cu o sferă de aplicare suficient de largă.

Cu excepția cazului în care părțile sunt asistate de avocați cu experiență în arbitrajul internațional, opțiunea cea mai sigură este de a folosi clauzele arbitrale model ale unor instituții arbitrale de renume și de a le schimba cât mai puțin și doar când este strict necesar. Aceste clauze model sunt ușor accesibile, întrucât sunt publicate pe internet:

- Camera de Comerț Internațională (CCI):
<https://iccwbo.org/dispute-resolution-services/arbitration/arbitration-clause/>
- Centrul de Arbitraj Internațional de la Viena (VIAC) :
https://www.viac.eu/en/?option=com_content&view=article&id=87:arbitration-clause-vienna-rules-2018&catid=10:arbitration&lang=en-GB
- Curtea de Arbitraj Internațional de la Londra (LCIA):
https://www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/LCIA_Recommended_Clauses.aspx
- Curtea de Arbitraj AHK: <https://www.ahkromaenien.ro/ro/initiativele-ahk/curtea-de-arbitraj>.

În general, părțile ar trebui să se îngrijească să includă în clauzele lor arbitrale următoarele elemente :

1. Acordul clar și fără echivoc al părților de a recurge la arbitraj final și obligatoriu. Un astfel de acord este cel mai bine exprimat prin limbaj clar și neechivoc precum “orice dispută ... va fi soluționată în mod final prin arbitraj...”.

2. Opțiunea între arbitraj instituțional și arbitraj *ad hoc*. Arbitrajul instituțional este acel tip de arbitraj în care o instituție arbitrală (CCI, VIAC, LCIA, Curtea de Arbitraj AHK) asigură părților și tribunalului arbitral servicii de suport administrativ de-a lungul procedurii arbitrale în schimbul unei taxe. Un arbitraj *ad hoc* are loc fără un astfel de suport al unei entități externe.

Instituțiile arbitrale nu decid dosarele arbitrale. Cu toate acestea, sprijinul unei bune instituții arbitrale, cu precădere pentru părțile care nu au experiență în arbitrajul internațional, este de neprețuit. De exemplu, instituțiile arbitrale: administrează bugetul arbitrajului și fixează onorariile arbitrilor; pot, în anumite situații, să numească arbitri; hotărăsc în cazuri de cereri de recuzare a arbitrilor; uneori examinează proiectul de hotărâre arbitrală; și, în general, asistă părțile de-a lungul procedurii oferindu-le know-how valoros. Dacă părțile optează pentru arbitraj instituțional, ar fi

prudent ca ele să folosească clauza arbitrală model a instituției pe care au selectat-o. Dacă nu fac acest lucru, părțile ar trebui să se asigure că se referă în clauza lor arbitrală la instituția selectată (folosind numele ei corect) și la regulile de arbitraj ale acestei instituții.

Pe de altă parte, în arbitrajul *ad hoc*, sarcina de a se asigura că procedura se desfășoară în mod eficient revine părților și tribunalului arbitral. Aceasta înseamnă că, deși părțile nu mai plătesc o taxă pentru serviciile instituției, ele vor plăti onorariile arbitrilor pentru ca aceștia să ofere servicii foarte similare. Mai mult, în arbitrajul *ad hoc*, asistența instanțelor de judecată locale poate fi necesară, ceea ce va crește durata și costul procedurii.

Pentru majoritatea părților la contracte internaționale, arbitrajul instituțional va fi alegerea mai simplă și mai sigură.

3. Regulile de arbitraj aplicabile (de exemplu, Regulile de Arbitraj ale Camerei de Comerț Internațional, Regulile de Arbitraj LCIA). Regulile de arbitraj oferă cadrul de desfășurare a procedurii arbitrale, ele conținând reguli utile pentru probleme cum ar fi: prima audiere procedurală, puterile arbitrilor de a evalua probele și de a acorda măsuri provizorii.

Dacă părțile optează pentru arbitraj instituțional, ele ar trebui să se refere la regulile de arbitraj ale instituției selectate. Dacă optează pentru arbitraj *ad hoc*, părțile ar trebui să aleagă reguli de arbitraj special concepute pentru acest tip de proceduri. În acest caz, de departe cea mai bună opțiune sunt Regulile de Arbitraj ale Comisiei Națiunilor Unite pentru Dreptul Comerțului Internațional (Regulile de arbitraj UNCITRAL).

4. O largă sferă de aplicare a clauzei arbitrale. Sfera de aplicare a unei clauze arbitrale se referă la tipurile de dispute care sunt acoperite de clauză. Pentru a minimiza riscul de a avea anumite dispute trimise la arbitraj, iar alte dispute, în conexiune strânsă cu primele, trimise la instanțele de drept comun, ceea ce ar putea duce la costuri crescute și rezultate contradictorii, părțile ar trebui să se asigure că clauzele lor arbitrale au o largă sferă de acoperire. Un limbaj util care poate fi folosit în vederea atingerii acestui obiectiv este “orice dispută decurgând din sau în legătură cu acest contract va fi soluționată în mod final prin arbitraj”.

5. Locul arbitrajului (de exemplu, Paris, Londra, Geneva). Locul arbitrajului este una dintre cele mai importante alegeri pe care părțile la o clauză arbitrală o pot face. Printre altele, locul arbitrajului: poate determina valabilitatea clauzei arbitrale; poate determina reguli de procedură aplicabile în cursul arbitrajului; iar instanțele de la locul arbitrajului vor fi instanțele care vor decide cererile de anulare a hotărârilor arbitrale.

Părțile ar trebui să aleagă locul arbitrajului nu pe baza destinațiilor pe care doresc să le viziteze (de exemplu, Bali, Indonezia), dar în funcție de cât de prietenoasă este jurisdicția respectivă față de arbitraj și în funcție de cât de independente și cu experiență în materie de arbitraj internațional sunt instanțele de judecată. La fel de important, părțile ar trebui să aleagă întotdeauna ca loc al arbitrajului

o jurisdicție parte la Convenția de la New York cu Privire la Recunoașterea și Executarea Hotărârilor Arbitrale Străine din 1958 (pe scurt, Convenția de la New York). Când aleg locul arbitrajului, părțile ar trebui să indice acest lucru în mod expres (de exemplu, “locul arbitrajului va fi Geneva, Elveția”), în loc de a folosi limbaj care poate fi susceptibil de mai multe interpretări (de exemplu, “audierile vor avea loc la Geneva, Elveția”).

6. Numărul de arbitri. Părțile trebuie întotdeauna să aleagă un număr impar de arbitri.

7. Limba arbitrajului. Aceasta este limba în care părțile la arbitraj vor comunica una cu cealaltă, precum și cu tribunalul arbitral, și limba în care vor redacta memoriile lor scrise. Aceasta poate fi aceeași limbă, sau o limbă diferită, de aceea a părților.

Autor: **Iuliana Iancu**, Avocat Partener, Hanotiau & van den Berg, Bruxelles

Contact: Tel: +32-2-290.39.28, M: +32-479.90.17.18

E-mail: iuliana.iancu@hvdb.com

Web: <http://www.hvdb.com/iuliana-iancu/>